ایسنا

مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در گفت‌وگو با «ایران» اعلام کرد

۴۲۰ هزار بازرسی از کارگاه‌های کشور طی سال گذشته

در ۹ ماهه سال جاری ۲۴۰ هزار کارگاه نواقص ایمنی داشت که از این تعداد، ۱۰۲ هزار کارگاه پرخطر شناسایی شد

گزارش

محدثه جعفری
خبرنگار

بر اساس ماده ۹۱ قانون کار، کارفرمایان موظف‌اند امنیت، سلامت و بهداشت کارگران را در محیط کار با تهیه وسایل و امکانات لازم تأمین کنند و چگونگی کاربرد این امکانات و وسایل را به آنان بیاموزند. با وجود این سالانه شاهد حوادث بسیاری در محیط‌های کاری هستیم که یا سبب مرگ نیروی کار می‌شود، یا فرد را دچار آسیب‌های جبران‌ناپذیری می‌کند. طبق گفته مسئولان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در ۸ ماهه ابتدای سال ۱۴۰۱ تعداد آسیب‌های شغلی به وقوع پیوسته ۶ هزار و ۶۷۴ مورد بوده که از این تعداد ۵۶۷ مورد منجر به فوت شده است. حوادث ناشی از کار، فقط مختص ایران نیست و طبق آمار سازمان جهانی کار (ILO)، سالانه در جهان ۳۴۰ میلیون حادثه شغلی اتفاق می‌افتد و ۱۶۰ میلیون نفر ناشی از این حوادث دچار آسیب می‌شوند. آمار بالای حوادث شغلی در جهان زنگ خطر از دست رفتن نیروی کار جوان کشورها را برای مسئولان به صدا درآورد تا برای حفظ و سلامت نیروی کار دست به کار شوند. به همین منظور مقاوله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی از سوی سازمان بین‌المللی کار (ILO) نوشته شد و کشورهای بسیاری به آن پیوستند. با استقرار دولت سیزدهم اقدامات مؤثری در حوزه ایمنی و سلامت شغلی مبتنی بر تحول ساختاری در سطح کلان ملی شکل گرفت و با پیوستن ایران به مقاوله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار، گام مؤثری برای برقراری ایمنی در کارگاه‌های تولیدی برای حفظ نیروی کار، کاهش حوادث و آسیب‌های شغلی برداشته خواهد شد.

> رویکرد وزارت کار در سال جاری تأکید هرچه بیشتر بر تدوین برنامه‌هایی با ماهیت تحولی است بر همین اساس برنامه «استقرار نظام جامع ایمنی و بهداشت کار در کارگاه‌های مشمول قانون کار» مشتمل بر دو فعالیت با عناوین «افزایش ۵۰ درصدی بازرسی از کارگاه‌های پرخطر» و «افزایش ۲۰ درصدی کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار» در دستور کار حوزه بازرسی کار قرار گرفت

افزایش ۵۰درصدی بازرسی از کارگاه‌های پرخطر

با وجود تمام این قوانین، برای حفاظت از نیروی کار نباید بحث آموزش نادیده گرفته شود چرا که آموزش ایمنی کارفرمایان و کارگران و بررسی تجهیزات در محیط کار می‌تواند راه مؤثری برای کاهش حوادث کاری بویژه در کارگاه‌های ساختمانی باشد؛ به طوری که ۳۸ درصد از کل آسیب‌های شغلی به وقوع پیوسته مربوط به بخش ساختمانی است. براساس آمار وزارت کار در سال گذشته، ۵۰ درصد از آسیب‌های منجر به فوت در کل حوادث، مربوط به بخش ساختمان است که در این زمینه نقش بازرسی از کارگاه‌ها بویژه کارگاه‌های پرخطر از اهمیت بالایی برخوردار است.

در همین زمینه، احمدرضا پرنده، مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از اجرای برنامه تحولی و افزایش ۵۰ درصدی بازرسی از کارگاه‌های پرخطر خبر داد و گفت: در سال جاری ۱۰۲هزار کارگاه پرخطر شناسایی شده است.

احمدرضا پرنده در گفت‌وگو با «ایران» درخصوص بازدیدهای منظم از کارگاه‌ها برای کاهش حوادث ناشی از کار عنوان کرد: طی سال گذشته ۴۲۰ هزار بازدید و در ۹ ماهه سال جاری حدود ۲۸۰ هزار بازرسی توسط بازرسان کار در سراسر کشور از کارگاه‌های مشمول قانون کار انجام شده است. همین امر سبب شد سال گذشته ۳۲۰ هزار و در ۹ ماهه سال جاری، ۲۴۰ هزار ابلاغیه رفع نقص برای کارفرمایان متخلف از اجرای مقررات قانون کار و آیین‌نامه‌های ایمنی و حفاظت فنی صادر شود.

وی با اشاره به بررسی گزارشات حوادث ناشی از کار ثبت‌شده در نرم‌افزار بازرسی کار و تجزیه و تحلیل‌های صورت گرفته، گفت: بعضی از کارگاه‌ها، تعداد حوادث ناشی از کار بیشتری را به خود اختصاص دادند که بخشی از این حوادث، فوتی و یا دارای پیامدهای ناگواری همچون نقص عضو و قطع عضو و سایر جراحت‌های اساسی است. این دسته از حوادث، نقش و سهم بسیاری در آمار حوادث ناشی از کار کشور دارند. همچنین اثرات سوء و زیانباری از جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و انسانی به جامعه تحمیل می‌کنند.

شناسایی ۱۰۲هزار کارگاه پرخطر در سال جاری

پرنده، با بیان اینکه در سال گذشته حدود ۳۲۰ هزار کارگاه دارای نواقص ایمنی بود، تصریح کرد: از این تعداد، ۹۰ هزار کارگاه پرخطر شناسایی شده است و در ۹ ماهه سال جاری نیز حدود ۲۴۰ هزار کارگاه دارای نواقص ایمنی بوده که از این تعداد، ۱۰۲ هزار کارگاه پرخطر شناسایی شده است. حال شاید سؤال ایجاد شود که چرا در ۹ ماهه امسال نسبت به سال گذشته تعداد کارگاه‌های پرخطر افزایش پیدا کرده است که در این خصوص باید بگویم علت این افزایش، اجرای برنامه تحولی افزایش ۵۰ درصدی بازرسی از کارگاه‌های پرخطر بوده است. همچنین، بیشترین موارد نقص ایمنی مشاهده‌شده در کارگاه‌ها مربوط به حفاظ‌گذاری نکردن قسمت‌های خطرناک دستگاه‌ها، استفاده نکردن از وسایل حفاظت فردی، کار در ارتفاع بدون رعایت شرایط ایمنی کار، مجهز نکردن کارگاه‌ها به سیستم‌های اعلام و اطفای حریق و عدم تجهیز وسایل برقی به سیستم اتصال به زمین است.

۶۶۷۴ آسیب شغلی در هشت ماه اول ۱۴۰۱

مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با بیان اینکه اشتغال کارگران در کارگاه‌های ناایمن سبب آسیب به نیروی کار فعال جامعه می‌شود، اظهار داشت: در بازه زمانی ۸ ماهه ابتدای سال ۱۴۰۱ تعداد آسیب‌های شغلی به وقوع پیوسته ۶ هزار و ۶۷۴ مورد بوده است که از این تعداد ۵۶۷ آسیب منجر به فوت گزارش شده است. این میزان، در بازه زمانی مشابه سال جاری ۴ هزار و ۳۸۵ آسیب شغلی بوده که از این تعداد ۴۱۲ مورد منجر به فوت شده است.

کاهش ۲۷ درصدی حوادث منجر به فوت تا این لحظه

وی با اشاره به رویکرد وزارت کار در سال جاری، از کاهش حوادث کاری و میزان مرگ و میر ناشی از آن خبر داد و گفت: تعداد کل حوادث در سال جاری با کاهش ۳۴ درصدی و تعداد حوادث منجر به فوت تا این لحظه کاهش ۲۷ درصدی را نشان می‌دهد.

پرنده ادامه داد: رویکرد وزارت کار در سال جاری تأکید هرچه بیشتر بر تدوین برنامه‌هایی با ماهیت تحولی است؛ بر همین اساس در حوزه بازرسی کار برنامه «استقرار نظام جامع ایمنی و بهداشت کار در کارگاه‌های مشمول قانون کار» مشتمل بر دو فعالیت با عناوین «افزایش ۵۰ درصدی بازرسی از کارگاه‌های پرخطر» و «افزایش ۲۰ درصدی کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار» در دستور کار حوزه بازرسی کار قرار گرفت.

سالانه حدود ۴۰۰ هزار کارگاه بازرسی می‌شوند

مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به برخی از برنامه‌های وزارت کار از سال گذشته تاکنون در حوزه بازرسی عنوان کرد: تشکیل کارگروه استانی بررسی گزارشات حوادث شغلی، انعقاد تفاهمنامه ارتقای ایمنی در معادن فیمابین وزارت متبوع و وزارت صمت برای راهبری این موضوع، اجرای طرح ملی بازرسی از کارگاه‌های ساختمانی شامل ابلاغ نتایج تجزیه و تحلیل حوادث شغلی به وقوع پیوسته در کارگاه‌های ساختمانی به منظور ارتقای ایمنی در این کارگاه‌ها و برنامه‌ریزی برای بازدید از کارگاه‌های پرخطر و شناسایی کارگاه‌های پرخطر و پرحادثه به منظور پایش مستمر عملکرد کارگاه‌های مذکور است.

وی با بیان اینکه به طور معمول سالانه حدود ۴۰۰ هزار کارگاه بازرسی می‌شوند، عنوان کرد: بازدید از کارگاه‌ها در فواصل زمانی مختلفی انجام می‌شود و با توجه به اولویت‌بندی انجام‌شده، کارگاه‌های پرخطر در فواصل زمانی کوتاه‌تر بازرسی می‌شوند، به‌گونه‌ای که بعضاً در طول سال چندین‌بار مورد بازرسی قرار می‌گیرند.

آموزش نیروی کار ضروری است

پرنده، با اشاره به لزوم آموزش نیروی کار گفت: بازرسان کار حین بازرسی از کارگاه‌ها در صورت مشاهده موارد نقص از حیث ایمنی و حفاظت فنی و شناسایی کانون‌های پرخطر، علاوه بر صدور ابلاغیه کتبی به کارفرما، نکات ایمنی مربوطه را به صورت شفاهی برای کارفرما و کارگران درگیر با خطر شناسایی‌شده، تشریح می‌کنند. همچنین در صورت وقوع حادثه، حین بررسی مورد، نکات ایمنی مربوطه را به افرادی که در معرض حادثه بوده‌اند، گوشزد می‌کنند و برای پیشگیری از وقوع حوادث مشابه، نسبت به صدور ابلاغیه رفع نواقصی که منجر به حادثه شده است، اقدام می‌کنند.

معرفی کارفرما در صورت امتناع از رفع نواقص کارگاه به مراجع قضایی

مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: به منظور صیانت از نیروی انسانی شاغل در این کارگاه‌ها، تدوین برنامه شناسایی این دسته از کارگاه‌ها تحت عنوان کارگاه‌های حادثه‌خیز کشور در دستور کار قرار گرفته است. بر این اساس، کارگاه‌هایی که در آنها بیشترین تکرار حوادث فوتی و منجر به قطع عضو و نقص عضو در بازه زمانی ده‌ساله اخیر به وقوع پیوسته از بانک اطلاعاتی نرم‌افزار بازرسی کار، شناسایی و برای بررسی شرایط ایمنی آن کارگاه‌ها و مشارکت در اقدامات پیشگیرانه با بهره‌برداری از ظرفیت همان کارگاه‌ها به واحدهای اجرایی کشور ابلاغ شده است. همچنین مقرر شده است تا پایان سال جاری این واحدها اقدامات اجرایی خود را به انجام رسانده و نتیجه را به وزارت کار اعلام کنند.

پرنده، درباره ابلاغیه قانونی رفع نقص، توضیح داد: به طور معمول بازرسان کار در سرکشی از کارگاه‌های مشمول قانون، با مشاهده موارد نقض آیین‌نامه‌های ایمنی، برای کارفرمایان ابلاغیه قانونی رفع نقص صادر و در صورت امتناع کارفرما از رفع نواقص ابلاغ‌شده، وی را به مراجع قضایی معرفی می‌کنند تا نسبت به اعمال جرایم قانونی مندرج در ماده ۱۷۶ قانون کار توسط مقام محترم قضایی اقدام شود.

به گفته وی، بر اساس ماده ۱۰۵ قانون کار، بازرسان کار در صورت مشاهده خطرات با احتمال وقوع فوری حادثه، مراتب را به کارفرما یا نماینده او اطلاع داده و بر اساس گزارش بازرس کار، از دادسرای محل یا دادگاه عمومی تقاضای تعطیلی تمام یا قسمتی از کارگاه به عمل خواهد آمد.

وی با اشاره به اینکه انجام اقدامات بازدارنده در حوزه اختیارات مقامات قضایی کشور است، تصریح کرد: بر همین اساس بازرسان کار صرفاً مسئول اعلام موارد نقض مقررات ایمنی و حفاظت فنی شناسایی‌شده حین بازرسی‌ها هستند.

تدوین و تصویب آیین‌نامه آموزش ایمنی کارگران، کارفرمایان و کارآموزان

مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، عنوان کرد: علاوه بر آموزش‌های میدانی، یکی دیگر از اقدامات انجام شده، تدوین آیین‌نامه آموزش ایمنی کارگران، کارفرمایان و کارآموزان و تصویب آن در شورای‌عالی حفاظت فنی است. براساس مفاد این آیین‌نامه، کارفرمایان موظفند پیش از به کارگیری کارگران جدید، هنگام استخدام و در زمان ارتقای شغلی، آموزش‌های ایمنی مرتبط با فعالیت موردنظر را به کارگران ارائه دهند.

وی افزود: کارفرمایانی که قصد اخذ گواهینامه ایمنی پیمانکاری برای فعالیت در بخش دولتی و خصوصی را دارند، باید دوره آموزشی ایمنی را طی کنند. با توجه به این الزامات، در ۸ ماهه سال جاری، یک میلیون و ۹۸۵ هزار و ۱۰۶ نفر ساعت آموزش‌های ایمنی با هدف ارتقای دانش ایمنی کارگران و کارفرمایان در کشور ارائه شده است.

۵۰ درصد از آسیب‌های منجر به فوت مربوط به بخش ساختمان است

پرنده با اشاره به اینکه ۳۸ درصد از کل آسیب‌های شغلی به‌وقوع پیوسته مربوط به بخش ساختمانی است، اظهار داشت: براساس آمار و اطلاعات در سال گذشته، ۵۰ درصد از آسیب‌های منجر به فوت در کل حوادث مربوط به بخش ساختمان است لذا برای ارتقای ایمنی این کارگاه‌ها و با هدف پیشگیری از حوادث شغلی در این بخش از فعالیت‌های اقتصادی، اقداماتی از سوی اداره کل بازرسی کار صورت گرفته است.

رشد ۱۴۸ درصدی بازرسی از کارگاه‌های ساختمانی در سال جاری

وی افزود: تهیه گزارش تحلیلی آسیب‌های شغلی بخش ساختمان در بازه زمانی ۵ ساله منتهی به سال ۱۴۰۰ و ابلاغ برنامه پیشگیری از حوادث در این بخش به واحدهای اجرایی سراسر کشور، تهیه و ابلاغ چک‌لیست‌های مربوط به بازرسی از کارگاه‌های ساختمانی و پیگیری اجرای طرح ملی بازرسی از کارگاه‌های ساختمانی از دیگر اقدامات برای کاهش حوادث ناشی از کار است. در این زمینه، از خردادماه تا پایان آبان ماه سال جاری ۳۱ هزار و ۸۱۸ بازرسی از کارگاه‌های ساختمانی توسط بازرسان کار کشور صورت گرفته است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱۴۸ درصد رشد داشته است.

مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی درخصوص ارتقای فرهنگ ایمنی کار برای کارگران گفت: براساس ماده ۲ آیین‌نامه فعالیت کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار، این کمیته باید در کارگاه‌های بالای ۲۵ نفر با هدف ارتقای ایمنی و بهداشت کار تشکیل شود که متشکل از نمایندگان کارگران، کارفرمایان، کارشناس حفاظت فنی، کارشناس بهداشت حرفه‌ای و مدیر فنی کارگاه یا یکی از استادکاران کارگاه است. بر این اساس، یکی از وظایف تعریف شده در ماده ۵ این آیین‌نامه برای کمیته حفاظت فنی، توجیه و آشناسازی کارگران نسبت به رعایت مقررات و موازین ایمنی و بهداشت کار در کارگاه‌ها است.

> باتوجه به رویکرد وزارت کار در سال جاری، حوادث کاری و میزان مرگ و میر ناشی از آن کاهش یافته است، به طوری که تعداد کل حوادث در سال جاری با کاهش ۳۴ درصدی و تعداد حوادث منجر به فوت تا این لحظه کاهش ۲۷ درصدی را نشان می‌دهد

ارتقای کمی و کیفی کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار

وی در خصوص ارتقای کمی و کیفی کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار در محیط های کاری گفت: از جمله اقدامات مؤثر کارشناسان حفاظت فنی و بهداشت حرفه‌ای در کارگاه‌های مشمول، تشکیل کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار با هدف ارتقای ایمنی و بهداشت کار در کارگاه‌ها است، به طوری که طبق بررسی‌های به عمل آمده و براساس شواهد موجود، کارگاه‌های دارای کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار به‌دلیل فراهم بودن امکان نظارت مستمر درون کارگاهی بر نحوه اجرای مقررات ایمنی و حفاظت فنی شرایط بهتری از حیث ایمنی و بهداشت کار دارند. این اقدام با آموزش‌های حضوری و عملی کارگران، تهیه پوسترهای آموزشی، انجام اقدامات اصلاحی در خصوص تجهیزات ناایمن از طریق همکاری کارفرما، تجزیه و تحلیل آمار حوادث و بیماری‌های ناشی از کار با رویکرد پیشگیری از تکرار آنها، انجام می‌شود. از این‌رو ارتقای کمی و کیفی کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار به‌عنوان یکی از برنامه‌های تحولی بازرسی کار ابلاغ و اجرای آن در حال پیگیری است.

برش

مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با بیان اینکه اشتغال کارگران در کارگاه‌های ناایمن سبب آسیب به نیروی کار فعال جامعه می‌شود، اظهار داشت: در بازه زمانی ۸ ماهه ابتدای سال ۱۴۰۱ تعداد آسیب‌های شغلی به وقوع پیوسته ۶ هزار و ۶۷۴ مورد بوده است که از این تعداد ۵۶۷ آسیب منجر به فوت گزارش شده است. این میزان، در بازه زمانی مشابه سال جاری ۴ هزار و ۳۸۵ آسیب شغلی بوده که از این تعداد ۴۱۲ مورد منجر به فوت شده است.

اگر عینک محافظ داشتم چشمم آسیب نمی‌دید

تجربه

شیفت شب کار می‌کند تا بتواند برای امرار معاش در طول روز هم چند ساعتی را مسافرکشی کند. سپهر جوان متأهل ۳۴ ساله‌ای که در شب تولد خواهرش از ناحیه چشم آسیب دید. مادر سپهر به «ایران» می‌گوید: قرار بود در شب تولد خواهرش صبح به کارخانه برود و شیفت شب نماند و به همراه دخترش برای تولیدی خواهر کوچکش به خانه‌مان بیاید. ساعت ۹ شب شد اما هیچ خبری از پسرم به همراه خانواده‌اش نبود. دلشوره گرفتم به خانه‌شان زنگ زدم که متوجه شدم اسید داخل چشمش ریخته. دنیا دور سرم چرخید. نمی‌دانم چگونه خانه و میهمانان را رها کردم و همراه همسرم خودمان را به خانه پسرم رساندیم.

این مادر ۵۵ ساله می‌گوید: وقتی به خانه آنها رسیدم، دیدم یکی از چشمانش به اندازه یک نارنگی باد کرده و کاملاً بسته شده است. بیمه نداشت به همین خاطر کارفرما به اورژانس خبر نداده بود و فقط با تاکسی سپهر را به خانه‌شان فرستاده بود. سریع او را به بیمارستان فارابی بردیم و بعد از معاینه و شست‌وشوی چشمش تازه کمی درز بین پلک‌هایش باز شد اما همچنان از درد به خود می‌پیچید.

علت ماجرا را از سپهر جویا می‌شویم. او می‌گوید: این ماجرا برای دو سال پیش است که در کارخانه رنگ پارچه کار پیدا کردم. در محیط کاری، ما اکثراً با رنگ‌های شیمیایی و اسید سروکار داشتیم. چندماهی می‌شد که مشغول کار بودم اما هنوز از سوی کارفرما بیمه نشده بودم و هر موقع برای بیمه می‌رفتم، امروز و فردا می‌کرد. آن روز هنگامی که داشتم سطل حاوی اسید را جابه‌جا می‌کردم موقع قرار دادن سطل روی زمین موجی داخل سطل ایجاد شد و همین امر سبب شد یک قطره اسید به چشمم بپاشد. من در حالت خمیده بودم و صورتم مستقیم رو به اسید داخل سطل بود. شاید بگویید اهمال کاری از خودم است که موقع گذاشتن ظرف اسید دقت نکردم اما در این لحظه اگر عینک محافظ بود و استفاده می‌کردم، این اتفاق رخ نمی‌داد. در این کارخانه دستکش به زور پیدا می‌شود و اکثراً دستانم به خاطر کار با رنگ سیاه بود، حالا وجود عینک محافظ و ماسک مناسب برای کار با مواد شیمیایی را متصور شوید. وجود لوازم محافظ و ایمن برای هر شغلی بویژه کار با رنگ لازم و ضروری است اما در آن زمان نبود و همین امر سبب شد کارفرما جریمه سنگینی پرداخت کند.

سپهر می‌گوید: وقتی اسید به چشمم ریخت کارفرما خودش را رساند و با دیدن صحنه گفت خودم همه خسارت‌ها را جبران می‌کنم و تو برو خانه و به درمانت برس. من به خاطر دردی که داشتم و اعتماد بی‌مورد، به جای زنگ زدن به اورژانس با تاکسی به خانه برگشتم. همین امر سبب شد نه تنها هزینه‌های درمان چشمم را نپردازد بلکه کاملاً منکر کارکردن من در آن تاریخ در محیط کارخانه شود. به همین دلیل شکایت کردم تا حق و حقوقم پایمال نشود.

او درباره شرایط فعلی چشمش می‌گوید: تا دو هفته مداوم از درد چشم مسکن مصرف می‌کردم و ساعت به ساعت درون چشمم قطره می‌چکاندم. خدا را شکر آن قطره اسید روی مرکز اصلی چشمم نخورد اما سبب شد تاری دید پیدا کنم.